

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РИК XLV. Ч. 116. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 20-го травня, 1937.

VOL. XLV. No. 116. Jersey City, N. J., Thursday, May 20, 1937. THREE CENTS

КОМІТЕТ КОНГРЕСУ ПРОТИ СУДОВОГО ПЛАНУ

ВАШИНГТОН. — Судейський комітет конгресу вже подав повний палаті рапорт про свої розслідування над проектом президента Рузвельта про реформу федерального суду.

У цій рапорті більшість комітету, зложена з 10 членів, заявляється проти проекту, а меншість, зложена з 8 членів, за проект.

Є це поважний удар у план президента. До того цей рапорт показує на поважне розбиття в рядах Демократичної Партії.

ЧЛЕН НАЙВИЩОГО СУДУ ИДЕ НА ПЕНСІЮ.

ВАШИНГТОН. — Виліс Вен Дівентер, один з членів найвищого суду Злучених Держав, вислав до президента Рузвельта лист, у котрім заявляє, що він хоче йти на пенсію. Він має вже 78 літ. У найвищому суді служив 26 літ.

При тій нагоді суддя подав газетарям заяву, що він стоїть за Рузвельтів проект реформи суду.

СУМНІВАЮТЬСЯ В УХВАЛЕННІ ФАРМЕРСЬКОГО ЗАКОНУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт заявив газетарям, що він стоїть за те, щоб конгрес ухвалив вироблений департаментом фармерства план фармерського закону, що нормує торгівлю збіжжя, однак він не буде настоювати на ньому, щоб цей закон конгресу кінцево ухвалив цього року.

Супроти цього ухвалення фармерського закону на цій сесії вважають сумнівним.

РОЗКРИВАЮТЬ ВЕЛИКИЙ АСЕКУРАЦІЙНИЙ РЕКЕТ.

НЬО-ЙОРК. — Федеральний уряд арештував тут 14 осіб, що належать до так званого асекураційного рекету, котрий натягнув великі асекураційні підприємства на грубі мільйони доларів. Між арештованими є один лікар і два адвокати.

Уряд каже, що обманці напували своїх «клієнтів» наркотиками й трюнками, як перегонові обманці напувають перегонових коней.

ЗА ЛІКАРСЬКІ ОГЛЯДИНИ ПЕРЕД ПОДРУЖЖЯМ.

НЬО-БРОНСВІК (Нью-Джерзі). — На Нью-Джерзькій конвенції Венеричних Недуг ухвалено резолюцію за те, щоб домогались ухвалення стейтового закону, на основі котрого кожна особа перед своїм подружжям має бути оглянена, чи не має венеричної недуги.

Д-р Мегейфі, стейтовий директор здоров'я, говорив у своїм звіті, що в стейті Нью-Джерзі померло останнього року внаслідок сифілісу принаймні 4,000 осіб.

БОРІТЬСЯ ЗА ПРЕДСТАВНИЦТВО СТАЛЕВИХ РОБІТНИКІВ.

ПІТСБЕРГ (Па.). — Як представники підприємства „Крусібл Стіл Корпорейшен оф Америка“ конферували з представниками „Організаційного Комітету Сталевих Робітників“, зв'язаного з Комітетом для Промислової Організації, компанійна юнія цього підприємства внесла до Краєвої Ради Промислових Відносин домагання, щоб Рада зарядила між робітниками підприємства голосування над тим, хто має цих робітників представляти.

ЗА ІОНІЗАЦІЮ ФОРДОВИХ РОБІТНИКІВ.

ДІТРОЙТ (Мішиген). — Юнія „Юнаїтід Авто-мобілів Воркерс оф Америка“ видала заклики до всіх своїх відділів приступити до кампанії за приєднання до юнії всіх робітників, зайнятих у фабриках Форда.

Юнія має 200,000 членів. У фабриках Форда працює коло 150,000 робітників.

Форд видав проти юнії публичну відозву, котру юнія називає спробою відстрашувати робітників від юнії.

КАРДИНАЛ ТАВРУС ГІТЛЕРА.

ЦІКАГО (Іліной). — Римо-католицький архієпископ, кардинал Мунделайн, виступив у своїй промові перед 300 достойниками й духовниками своєї дієцезії з гострими словами осуду проти німецького нацистичного уряду за його кампанію проти католицького духовенства.

Кардинал Мунделайн, котрий самий є німецького роду, говорив, що кампанія нацистичного уряду проти черців це частина боротьби цього уряду проти католицької церкви за посідання дітей. Він казав, що німецький уряд добився від німців послуху тільки в той спосіб, що заставив кожну особу шпигувати проти інших та знищив другу горожанську й релігійну свободу.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ В ЗВЕНИГОРОДІ.

У Звенигороді, повіт Бібрка, трапилася жахлива трагедія на тлі родинних непорозумінь. 32-літній селянин Степан Литвин побив татко вилами свою жінку Катерину й викинув її з мешкання. Опісля побив свого тестя, Мих. Головатого, й також його викинув. Вкінці Литвин замкнувся сам дома, підпалив мешкання й підірвав собі горло. Згоріло ціле господарство Литвина (дім, стайня й стоїла), вартості 1,100 зл. Вогонь захопив також сусіднє господарство М. Орача. Воно також згоріло. Втрата є 1,200 зл. Підчас рятункової акції раненого Литвина видобули з горючого дому. Його відвезли до лікарні в Бібрі.

ЗЛІКВІДУВАЛИ КОНКУРЕНЦІЮ ПОЧТУ.

У Варшаві викрили приватне поштове бюро, зокроєне на велику міру. Бюро в нелегальний спосіб доручувало листи мешканцям Варшави й доставляло на послугах кількох варшавських банків. Власником бюро був Олександр Бендер, що заангажував 7 молодечих листоношів. Банки платили конкурентіві пошти 8 грошів від кожного повідомлення, а нормальна поштова оплата разом з відбортним потвердженням відбору є 30 гр. Денний оборот був кілька тисяч листів. Бендер заробляв 5 гр. на кожному листі, що в сумі давало йому кілька тисяч злотих місячно. Бендера потягнули до карної відповідальності. Йому грозила кара 3 місяців в'язниці й 3,000 зл. гривни. Окремо почта виступить проти нього на судову цивільну дорогу за відшкодування в квоті 50,000 зл.

ВІДКРИЛИ ЗЛОЖЖА ІНДУ НАД ЛАДОГОМ В ФІНЛЯНДІ.

На схід від озера Ладога відкрили існування дуже багатого зложжя благородного металу „інд“. Ці зложжя, на думку фізичних інженерів, є такі багаті, що можуть стати одним з перших засобів фізичного експорту. Мало відомий і зовсім рідкий первене „інд“ відкрили за поміччю спеціального аналізу 1863-го року.

КУДИЖИ МАЄ ДІТИСЯ ЛЮДИНА?

На днях коломийське старство наказало впродовж 5 днів забратися з коломийського повіту просвітянському організаторові й диригентові хорів у Березові Нижній, В. Круцьковському, за „заколювання публічного спокою“. Згаданий походить зі збаразького повіту, звідки недавно мусів забратися на основі розпорядку про прикордонну смугу.

СЛОН — ЛАСУН.

Віденський цирк Буша улаштує спеціальну виставу для дітей. Дирекція замовила в одній мукорні 3 тисячі пампушків, щоби ними обдарувати по виставі своїх малих глядачів. Один слон, що чекав на коридорі цирку на свій виступ, знахав пампушки у скрині, виважив хоботом його і за 10 минут зів 1500 пампушків! Других 1,500 пампушків врятувала припадково служба, коли ввійшла туди.

УРЯД ЗАБОРОНЯЄ УЧАСТЬ ЛЕТУНІВ У ПЕРЕГОНАХ.

Департамент стейту у Вашингтоні повідомив французьку амбасадю, що він не думає давати американським летунам дозволу взяти участь у летунських перегонах, що мають відбутися незадовго в Парижі з приводу десятилітнього перелету полковника Ліндберга понад океан. Уряд каже, що такі перегони безпечно виставляють летунів на небезпечну втрату життя.

БУДОВА НАЙВИЩОГО БУДИНКУ НА СВІТІ.

В Москві почали будову найбільшого й найвищого будинку на світі. На цьому будинку поставлять статую Леніна. Будинок буде високий 420 м., а буде займати 170,000 квадратних метрів простору. Центральна саль будинку 100 м. В будинку знайде приміщення бібліотеки з 500,000 томів. На висоті 320 м. побудують терасу, де стане 100-метрова статуя Леніна.

ПОКАЛЧИВСЯ ПЕРЕД ТРИБУНАЛОМ У СУДІ.

У Львові судили О. Гука, що в товаристві якогось Янковського напав на В. Герца, тренера коней стайні Меліча, на Персенківці у Львові. Герц мав при собі критичний зхилини 430 зл. Напад не вдався, бо на зрик нападеного поліція схопила напасників. У хвилині, коли трибунал уже піднісся з місця та хотів піти до саль наряд, щоб нарадитися над висотою карі, Гук якимось відломком скла поранив собі шию й груди. Рятункове поготівля відвезло його до лікарні. Присуд проголосили в несприятливості напасника. Гука засудили на півтора року в'язниці. Янковського звільнили від вини й карі.

РИБНИЙ СТАВ НА ПРОСТОРИ 100 МОРГІВ.

У Підвисоцькій, повіт Сячтин, почали працю при будові рибного ставу на просторі 100 моргів. До праці, що потребує три місяці, спроваджують робітників фактично чималою кількістю кадесей з Мостиськ і Люблина.

МІЖНАРОДНЕ СПІВЧЕ СВЯТО У БУДАПЕШТІ.

Краєвий союз мадярських товариств улаштує з нагоди свого 70-літнього ювілею від 5. до 8. серпня міжнародне свято, на яке запрошує співочі товариства всіх країв. Товариства, які хотіли би брати участь у святі, а не дістати запрошень, повинні звернутися на адресу згаданого союзу у Будапешті.

РЕНТГЕНОЛОГІЯ І ЧЕРЯИ.

Японські вчені хотіли об'єктивіти своїм краніом томи і важкі лопи перелі і рішили пристосувати рентгенове проміння. Всі морські живини будуть пересвітлювати промінням Рентгена, щоб ствердити, до якої міри ці дрібні живини надаються до лопів. Покищо перевели такі експерименти в лабораторіях біологічного інституту в Токіо. Небагом поширять ці дослідження і на морські глибини.

УРЯД ВИКИДАЄ „НАТЯГАЧІВ“.

Федеральний уряд почав у Нью-Йорку кампанію проти „натягачів“ („чизерс“), що побирають від уряду допомоги, яких не потребують. З одного окружного бюро „Адміністрації Поступу Праць“, кажуть, мають відправити 8,500 осіб.

ОБМАНЦІ В ПОЛІЦІЙНИХ ОДНОСТРОЯХ.

До фільварку Дорґішки, ошмянського повіту (Виленщина), прибули три еподи в поліційних одностроях і згодані агенти, що зажадали від реємігранта Каз. Рутковського, щоб видав усі дорожочніости та опісля зголосився до староства в Ошмяні по відбір забраних річей. Коли Рутковський зголосився другої днини в старості, обманявися. По слідстві арештували сім осіб. Обманці набули згаданих одностроїв підчас продажу старих поліційних одностроїв у Вильні.

РЕКРУТУВАЛИ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО УРЯДОВОЇ АРМІЇ В ЕСПАНІ.

На Познаньщині в Яроціні поліція зліквідувала комуністичну групу, що займалася рекрутацією добровольців до урядової армії в Еспанії. Поліція довідалася, що з Каліша надіждуть до Яроціни автобус з комуністами, спинила його в Яроціні, перевела в нього провірку всіх осіб і п'ять зпоміж них арештувала. Арештованих перевезли до Каліша.

БАТЬКО ВБИВ СІНА.

В Горностаєх, білостоцького воєводства, кінч копнув у груди 16-літнього Ант. Васілевського так, що хлопцев упав на землю. Це розгнівало батька хлопця, що підбів, і лежачого копнув ще кілька разів у бік та в череву так, що хлопець незабаром помер.

ЗНОВУ ПРОКОВТНУВ ЛОЖКУ.

Недавно придержаний під замітом обману Каз. Янковський у в'язниці в Стрию проковтнув частину ложки. Операції не хотів опісля піддатися. Тепер, сидючи знов у в'язниці, проковтнув цим разом уже цілу ложку! Його відвезли до в'язничної лікарні в Дрогобичі.

СМЕРТНИЙ БІЙ ПОЛІТОВОГО З БЕЗРОБІТНИМ.

В лісі коло Смієліна під Факлом (коло Бидгоща) звів польовий з двора в Смієліні, Бол. Станіславський, смертний бій з безробітним Фр. Кватковським. Підчас бійки Кватковський виврав польовому фузію. Станіславський витягнув з кишені револьвер. По обопільній стрілянні оба агитуючи на місці.

СІОНИСТИ КУПУЮТЬ ЗЕМЛЮ В ПАЛЕСТИНІ.

В останньому часі різні сіоністичні організації купили більші терени в долині Йордану та Галилії, так, що з попереднього придбаними теренами зможуть там помістити яких 150,000 життів. Нова земля дуже плодотворна і має гарний краєвид. На її викуп склалася жиди з цілого світу.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПЛЕБІСЦИТУ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ

БУКАРЕШТ. — Тутешня газета „Капітала“ в числі з 27 квітня ц. р. приносить таку телеграму з Женеви: „До Секретаріату Ліги Націй вплинуло сензаційне прохання від Ліги Прав Людини. Цим проханням Ліга Прав Людини, що є організацією демократичною, вперше займає позицію проти Советського Союзу, просячи перевести серед населення України, Грузії, Криму, Азербейджану, Ураду, Кубані та ін. плебісцит, на той сам спосіб, що був переведений у Сирії. Щоб забезпечити волю населення в часі плебісциту, треба ті місцевости, що знаходяться нині під жорстокою окупацією, очистити з червоної армії. Прохання Ліги Прав Людини подає, що Совети, експлоатуючи ці місцевости, забирають їхні багатства і накопичують засоби для підтримання світової комуністичної революції. Це прохання викликало сензацію і зробило велике моральне враження“. Румунська газета, що подала цю телеграму, є комуністичних, просоветських симпатій. Тому вона закінчила цю телеграму коментарем: „В советських колах є переконання, що демократичні елементи Ліги Прав Людини є під впливом Троцького“.

ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ АСОЦІАЦІЇ.

ПРАГА. — Дня 19 квітня відбулися в Празі річні збори Української Наукової Асоціації, на яких вислухано звіти управи наукової ради, доклад ревізійної комісії та вибрано виконні органи на біжучий рік. У часі звітів виявилось, що члени Асоціації виголосили впродовж останнього року 19 наукових докладів на гуманітарні, психологічні, правничі, економічні й інші теми. На наступний рік головною Асоціації вибрано проф. К. Мацієвича, заступником проф. А. Яковлева, а секретарем проф. А. Грабину.

БІЛОРУСЬКИЙ ДІЯЧ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ДО УКРАЇНЦІВ.

ЛЬВІВ. — Визначний білоруський діяч, о. Адам Станкевич, помістив у великодній числі „Діла“ статтю, що обговорює білоруське положення під Польщею. В тій статті він між іншим пише: „Трудність загальної ситуації полягає в тому, що існує виразна тенденція зліквідувати не так окремі білоруські установи, як головню саму білоруську національну проблему. Хоч ця тенденція проявляється у щораз нових і різних, дуже драстичних прикладах, проте ми, білорусини, у своїй національній свідомості не заломлюємося. Велику роль прає у цьому свідомість, що маємо моральну підтримку українського громадянства. Будучність білоруського народу тісно зв'язана з долею великого народу українського. Але й за білоруську теперішність українці могли би мати чималий вплив, коли би ще більше нами зацікавилися, втрумалися з нами зв'язки і помагали нам у наших тяжких національних змаганнях своїм великим досвідом“.

З ЕСПАНСЬКОГО ПОЛОЖЕННЯ.

БІЛЬБАО. — Революційні війська проломли чергову фронтону лінію басків і на полуднево-східнім фронті посунулися пару миль вперед, забираючи місто Аморобіету. Положення міста Більбао стає чимраз критичніше. Уряд автономної Баскійської республіки поробив заходи, щоб на одному з англійських кораблів виїхати на територію Франції. Еспанська соціалістично-комуністична партія, хоч обурена на новий еспанський уряд за те, що призначив їй мале число міністеріальних тек, рішила всетаки піддержувати новий уряд Негрину у боротьбі з революціонерами. Супроти цього спільний фронт еспанських лівих елементів, з виключенням анархістів, які далі саботують теперішній уряд, укладається знов на старий лад.

ОСТАННЯ ПРОМОВА БОЛДВИНА.

ЛОНДОН. — Англійський прем'єр Болдвин, який небагом уступить з прем'єрства, передавши його Невілеві Чемберленові, виголосив перед „конференцією молоді британської імперії“ промову, яка правдоподібно є останньою його публічною промовою в характері прем'єра. В цій промові Болдвин закликав молодь до участі в суспільнім житті й до виконання її громадських обов'язків. Між іншим він сказав: „Дуже можливо, що я бачу тепер перед собою будучих великих політиків, князів церкви, великих поетів, великих бизнесменів, коротко, великих людей народстаючої генерації“. А далі він сказав, що молодь повинна цікавитися політикою, бо впродовж наступних 25 літ політичні справи в світі будуть відігравати першу роль.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 6-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакції не відповідає.
Тел. "Свобода": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
4-0807.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адр са: "СВОБОДА", Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРАВДИВА ДОРОГОЦІННІСТЬ

Хто був у Вашингтоні під час конвенції У. Н. Союзу, той наглядно переконався, що маємо в наших руках велику силу, та що цю силою є У. Н. Союз. Є це така організація, з якою кожний числиться, яку можна використати серед урядових чинників і різних впливових людей для добра нашої імміграції в Америці, як і для підтримки української справи в Європі.

У. Н. Союз є теж для нас великою школою. Правлячи цю народною установою, ми вчимося правити самі собою. Дуже можливо, що ця школа не виглядає у практиці рожево, що вона може видаватися для тих, що виросли в Америці, немодерною, а може й цілком зайвою. Та правда є та, що це правдива школа, в якій ми виступаємо такими учениками, якими ми є в дійсності, у наших власних нутрі, з усіма нашими хибамися, як теж з усіма добрими прикметами. Це тверда школа життя, це твердий шлях, який мусить бути пробитий і прочищений ніким іншим, а тільки нами самими. Так воно було в У. Н. Союзі, так є і тепер. І як було, так сталося й тепер: велика ідея вийшла в Союзі переможно. А захитаними вийшли тільки ті руйнівні сили, що бажали нашу організацію захитати і звести на бездоріжжя. Отже переможцем виходить У. Н. Союз не так завдяки одиницям, якимсь особам, але головню завдяки тим великим ідеям, яких він держиться і яких чистоту береже.

Все те повинен тепер наш загаль брати на увагу і радіти з цього, що ми в Америці виховали собі таку дорожочність. Всі Союзівці повинні бути горді з цього, що ми збудували таку велику моральну і фінансову силу, що наш ум і наше серце причинилося до того, що збудовано в Америці таку ідейну народну установу.

Та чи нам тепер кінчити справу на висловах радості? Ні. Як ідейна нація і як нація розумна, ми повинні як загаль хоч тепер зрозуміти, що коли не вступаємо до У. Н. Союзу, то тим наносимо шкоду собі самим і цілій народній справі в Америці. І тому ми, Союзівці, повинні тепер братись наново за нове освідомлення української імміграції, головню тої, що тут родилася, вказуючи їй, що обов'язком кожної патріотичної й свідомої української людини є бути в У. Н. Союзі. І можна сказати, що особливим сумом повіватиме тепер з такої домовини, в якій спочиватиме такий українець чи така українка, про яких не буде можна проголосити, що вони Союзівці.

Отже держімося нашого У. Н. Союзу, нашої народної й вічно живої сили в Америці. І допоможімо йому стати ще сильнішим забором української народної сили в Америці. Допилюймо, щоб до Союзової Школи вписувалося щораз більше число нових учнів, бо з цієї школи, яку заложили і вели наші найкращі й найдейніші сили в Америці, виходило завжди для української імміграції й української справи тільки добро.

КАРЛО ЧАПЕК. ЯК ПРОПАВ АКТОР БЕНДА?

(2)

Доктор Гольдберг був дуже поважний.

— Мамо, — сказав — коли ви там другого вересня рано прийшли, не завважали ви якогось незвичайного непорядку? Знаєте, чогось переверненого або виломаних дверей?

— Непорядок, — завважала Марешова — та неповажний був, як усе. Він, пан Бенда, був уже такий свинтих, пане. Та якогось іншого непорядку то там не було, ні. Однак, паночку, скажіть мені, де він міг іти, коли не мав на грішному тілі навіть шльонки?

Доктор Гольдберг точнісінько стільки знав, що й вона. З найсумнішими думками цим разом звернувся уже до поліції.

— Ну добре, — сказав комісар, коли йому д-р Гольдберг оповів усе, що знав, — побачимо. Та що до того, що ви говорили, що цілий тиждень замкнувся в хаті, необгоде-ний, немитий, розвернувся на канапі, заливався коньяком, а потім пропав голий як святий турецький, то, пане, виглядало би, гм, на якесь...

— Божевілля, — промирих д-р Гольдберг. — Ну, — сказав комісар — с к а ж і м о самобитство наслідком божевілля. Знаєте, щодо цього я навіть цього не дивувався. — А леж тоді знайшлося його тіло, — завважав д-р Гольдберг напевно. — А передівсім, як далеко міг би зайти голий? І навіщо брав би з собою куфєрчик? А авто, що ждало перед хатою. Пане, це мені щось виглядає на втечу. — А що, — пригадав собі комісар — довгів не мав? — Ні, — сказав в скоро доктор — себто Іван Бенда мав довгі стільки, що волосся на голові, але не брав того так трагічно.

КРАДІЖ УКРАЇНСЬКИХ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

Коротка телеграма з Петербурга, вміщена в київських "Вістях" 23. квітня 1937 р.:

"В історично-лінгвістичному інституті вчора відбулося наукове засідання катедри історії російської літератури, присвячене 750-річчю "Слова о полку Ігореві". Відкрилась цікава ювілейна виставка. На ній представлений повний бібліографічний огляд усіх дослідів цього найвищачиннішого пам'ятника стародавнього російського літературного епосу. Він охоплює понад 750 російських та чужоземних праць. Виставлено також примірник першого видання "Слова", переклади "Слова" і т. д.

Відомо, що 1185 року Ігор, князь Новгородський на Сіверщині (тепер Чернігівщина) з своїм братом Всеволодом захотів "напастися шоломом з Дону", рушив на половців у "поле не знаємо" з своєю невеликою дружиною. Правду кажучи, похід цей був непередбачений, князь Ігор не знав, яка сила була у половців, а тому, опинившись у дикому полі, став жертвою своєї необережності. Його військо було побите, сам він із сином попав у неволю до половців. З допомогою хрещеного половця Овлуга Ігореві пощастило втекти з неволі, але син його, щоб вирватися з полону, мусів ожеститися з дочкою половецького князя Кочкача.

Цю пригоду описав невідомий автор у поемі, що зветься "Слово о полку (поході) Ігореві". Геніальний поет умів такими чарівними красками описати цей нещасливий похід, що його твір захоплює кожного. Коли 1800 року "Слово" було видрукуване, то всі найважливіші критики, також росіяни, визнавали цю поему за твір український. Російський поет Пушкін про це писав у своїх листах до українського історика М. Максимовича. Знаменитий російський критик Бєлінський писав, що "Слово про Ігорів похід" повстало в Україні. Зокрема він підчеркує, що щира, "лицарська" любов князя Ігоря до своєї дружини (вона була дочка галицького князя Ярослав Галицького) доказує "південне походження "Слова". Бєлінський, сам москаль, уважав, що в російському народі, з його грубими і некультурними звича-

ями, не могло бути такої ширшої любові між чоловіком і жінкою, як це описано в "Слові". Правда, російська офіційна школа, граючи словами "русский" і "русский", безпідставно присвоювала "Слово" москалям. Це відбивається, між іншим, також у театрі. В опері російського композитора Бородин "Князь Ігор", наші севрюки й князів ходять у личаках ("лапти"), а не в чоботах, і постріяжені, як московські селяни 19-го століття.

Коли прийшла революція 1917 року, то українці заявили свої права на свою культурну спадщину. Затихли були голоси росіян, що, мовляв, Київ — це їхня "батьківщина". Російські історики — Покровський, Пресняков, Любавський і ін. — почали шукати коріння московського народу на власній землі — на Московщині. 1926 року в Києві, в Українській Академії Наук, видано найкращу і найновішу розвідку про "Слово о полку Ігореві", українською мовою. Цю працю написав Володимир Петрич, член академії української та російської.

Але прийшла "Сталінська доба". Від 1933 р. Москва не тільки потайки, але вже відкрито підтримує російський націоналізм. В підручниках історії для советської школи читаємо, що в Україні в 12-столітті панували "руські князі", звичайно, князь київський Володимир — теж прилучений до Москви і т. д. А це вже прийшла черга і до "Слова про похід Ігоря".

Н. С.

НОСОРИГ — ВОРОГОМ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Звірі, що живуть у далекіх джунглях і не знають часто здобутків людської цивілізації, у зустрічі з нею почувають ся ніяково. Така сцена боротьби першого хижака з новою цивілізацією трапилася недавно в Африці на залізничній лінії Мольбаса-Найробі. Напроти локомотиви у русі вибіг з джунглі велетенський носоріг і з дивною завзятістю і розкошенням кинувся на паровоз. Ясно, що звір упав забитий, а його велетенське тіло треба було цілу годину усувати з залізничного шляху.

Або... скажімо, якийсь особистий скандал... нещасне кохання, або невеличкова недуга, або взагалі якесь ще більше нещастя.

— Наскільки знаю — сказав непевно Гольдберг — я радше пригадав собі один чи два клопоти актора, однак вони мали такий слабкий зв'язок із невиясненим зникненням артиста Бенди, що задержав їх для себе. Всеж таки коли вертався додому — то самособою — поліція зробить, що в її силі — роздумував над усім, що знав у тій справі про Бенду. Не було то багато.

1) Бенда мав десь за кордоном шлюбну жінку, та про неї зовсім не бдав;

2) Мав якусь любовницю в Голошівчак;

3) Мав романсик, а радше так званий згіршучий роман із панєю Гретою, жінкою великого фабриканта Корбеля. Пані Грета за всяку ціну хотіла виступати на сцені тай тому пан Корбель фінансував деякі фільми, в яких його жінка грала аж головні ролі. Було видно,

НОВІ ПЛЯНИ, ЯК ПОШИРЮВАТИ ПОЛЬОНІЗАЦІЮ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

(Для "Свободи").

"Не віднині бемо на тривогу, що в східній Малопольщі (себто в Західній Україні — прим. К.) корчяться польські стан посідання". Так починає польський проурядовий часопис "Лісторовани Курер Цодзени" статтю з пляном, як поширити та вкорінити польонізацію в Західній Україні.

Коли читаємо у вступі, що "І. К. Ц." називає Західню Україну "Малопольщею", коли далше пише "русини", а слово українці, українці бере в наводі знаки, то зовсім нас це не дивує. Адже цей щоденник найбільший україножер і його вже така роля є, що все, що українське, має лаяти, ганьбити, нищити й прямо тероризувати.

Та, "стиль", "І. К. Ц." лишаємо на боці, а обговоримо, чого він хоче й чи має право він того хотіти, чого домагається. Взагалі, треба додати, що Західню Україною і взагалі українською квестією останніми часами почали інтересуватися всі майже польські часописи. Очевидно, кожний із них старається якнайбільше злоби й клявти й ганьби на українців кинути, щоб таким робом якнайгірше представити нас чужинцям.

І той чужинець, що читає польську пресу, може собі уявляти українців як дикунів, ще гірших, як етіопів. Він, чужинець, по прочитанні отих хаотичних статей не спроможен поверити в те, що ми маємо своїх геніїв, великих людей, вчених, різьбарів, мистців, поетів, — словом, ніяк не міг би погодитися з тим, що ми чейже не дикун, а культурний парід, що й подекуди перевищуємо своїх сусідів.

Замало костелів...

"Як уже нераз підчеркували ми, — пише "І. К. Ц.", ціла східня Малопольща (!) є засіяна церквами, а костелів майже нема. Питаємо: Чи в великій Польщі знайдете хоч одну церкву, хіба побачите бодай одну нашу капличку? Відповідь: — Ні! Не знайдеться! Отже зовсім зрозуміле й оправдане, що українцям гре-

ко-католицького обряду не потрібно ні одного римо-католицького костела. На жаль, так не є — бо в українському селі надбудують костели.

Та "І. К. Ц." не вдоволяється самим таким неоправданим "закідом" — він посувається ще далше, й домагається, щоб повстав:

"Фундуш оброну польско-сти" на кресах виходіх.

Як не можна словом, то грішми. І тут вони певні, бо вірять, що між українцями знайдуться чейже люди, що продадуть себе й брата.

Деж малиб дівати гроші з того "фунду"?

"Курерів" відомо, що церква на наших землях велику роллю відіграє під кожну пору, а щоби було протиставлення, то плянують з тих фондів будувати багато костелів та "Людських домів" саме на наших землях. Що більше? Бачить "І. К. Ц.", що замало адвокатів і лікарів-поляків є в Західній Україні та й скажеться, що "наже від Ярослава (міста) починаючи, вичувають брак польських адвокатів та лікарів".

Нам досить цього сказаного, щоб дещо справити курерівські наклепи й представити, як у дійсності є?

Пише "І. К. Ц.", що майже костелів нема. Та ми відважимося сказати, що їх є аж забагато на наших землях. Багато є таких сіл, що мають біля 1,000 українських хат, а ледви 2-3 польські хати. І в таких селах є одна скромна церквочка й величавий костел з своїм священником.

Поможь костела для кількох душ і пощо священника?

Але коли ми бачимо поступовання польського священника в українському селі, то нам ясно, пощо він є і пощо костел стоїть.

Ось послушайте: У нас так є, що український священник удержується з самої майже парохії. Тож не диво, що він за похороном, шлюби і т. п. каже собі бодай мінімальну квоту заплатити.

Тоді польський священник звертається до наших душ: — Ходіть до мене, я вам дитину охрещу, я вам шлюб

нам, я вам поховано — і все даром.

Трапляється, що за голосом злиднів наші кидають свою церкву, бо там за даром.

Щодо тих адвокатів і лікарів, то справа так маєється: У кожному місті, що лежить у З. У., є 10% українців лікарів, а 90% є лікарів поляків і жидів.

Те саме є й з адвокатами. Чи на наші землі ще замалий такий процент чужонаціональних адвокатських чи лікарських сил?

З прочитаної статті в "І. К. Ц." дається завважити, що цілою парною хотять спольонізувати З. У.

А факти, що де не повернетесь, то їх зустрінете, вказують на те, що вони вже реалізують свої пляни.

Та нема двох думок, що ми на це є приготувані й що свідомо кожного й кроку, будь якого, будь скритого, так, що не легко прийдеться сіяти сусідам своє зерно на нашій рідній Українській Землі.

К.

РОЗВИТОК МІСЦЕВОГО СЕПАРАТИЗМУ В СРСР

Офінор пише з Риги:

Проти цього сепаратизму різко виступили "Ізв." в передовій статті з 22. IV, в якій між іншим пишеться: "Ніякий поважний советський робітник, коли він справді поважний державний діяч, не буде протиставити свій район цілому советському Союзові, становити понад усе хибно зрозумілі місцеві інтереси, ухилятися від виконання загально-державного плану з огляду на свої локальні міркування. Але є особи, а навіть цілі установи, для яких місцевий патріотизм вищий ніж державна карність. І часто ці люди знаходять підтримання в партійних організаціях. Директор, сталінградський контори "Ватозапчастисбиту" А.

Тріодський в інтересі області доконав шахрайства. На його зарядження укрито від інвентаризації найбільш потрібні резервові частини більш ніж на мільон рублів. Кермуючись тим же самим сталінградським патріотизмом, Тріодський іше раз обдурив державу, жадаючи від центру на 33 мільони резервових частин, коли їх було треба лише на 10 мільонів. Місцева організація не лише не виступила проти його державних вчинків, але навіть зробила все від неї залежне, щоб урятувати його від неприемних наслідків. Сталінградський суд намагався затерти цілу справу й усунути його лише з посади, на якій його вже не було. Союзний прокуратор скасував цей присуд і найвищий суд РСФСР передав справу сталінградському судові на перегляд. Цього разу Тріодський дістав рік в'язниці, але умовно. Прокуратор і цей присуд скасував... Але справа не в шахрайстві Тріодського, а в тій протидержавній практиці, яка глибоко закорінилася в сталінградських організаціях, що навіпередки з судом сприяють злочинній акції одного з місцевих господарників". Отже "демократичний централізм", на яким збудовано сталінську "конституцію", зустрічає належний опір на немосковських землях.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СЕНТРАЛЬ, ПА. Бр. св. Арх. Михала, від 90. подіє до відомої членом, що місячні збори відбулись в неділю, 23. травня, зараз по Св. Божій, в галі церковній. Просимо членів прийти точно і виконати свою належність, щоб не наразитись на сусецьду. На цих зборах делегат дасть звіт з конвенції У. Н. Союзу. — С. Волчанський, пресд.; М. Андрійчин, кас.; Іван Чепе, мол. секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ШУКАЙМО СЛОВА.

Як видно з української преси, вона має яскравий клопіт з питанням, як перекласти на українську мову англійську назву цієї нової форми боротьби робітників проти підприємців, що її американці називають "сит-даун страйк".

Одні перекладають це на "сидячий страйк", інші на "окупційний страйк". Перший переклад має ту недочоту, що українська мова не дуже любить уживати дієприкметників теперішнього часу, а друга назва ту недочоту, що слово "окупційний" латинського походження, отже воно вимагає саме стільки пояснення, що й англійське слово.

Одні з делегатів на останній конвенції У. Н. Союзу перекладали "сит-даун страйк" на "сидячий страйк". На мою думку, це найбільше вдатний переклад. Він зроблений на взір таких сучасних українських слів, як: перекотиполе, розплюєлі, перебийніс, паливода, в котрих головне слово (тут "страйк") обмежене другим словом, зробленим з наказової форми дієслова. Ця наказова форма тут дуже підходяща, бо вона добре віддає ситуацію: вона малює подію, як то керівники робітників у фабриці, казали: "Працюй!", немовби казали: "Сидай!"

ЧИ МОЖЕ ВІН СКАЗАТИ ПРАВДУ?

Американцям часто приходиться чути від верховодів фашизму про вищість фашизму над демократією. Назагал не багато американців з цього собі роблять: усякий державний муж хвалить найбільше той політичний лад, у котрому він грає велику роль.

Оноді Муссоліні у своїй промові перед "державною радою корпорацій" знов кинув каменем у напрямі демократії: "Можна би багато сказати про ці так звані великі демократії, починаючи від тої, що ще до останнього місяця пічого не знала або забороняла колективні робітничі контракти."

Можливо догадатися, що Муссоліні мав тут на думці Злучені Держави: межею, про котру він говорив, було певно рішення найвищого суду Злучених Держав про конституційність закону Вагнера.

Яка не була би політична система Італії, чи не є це справді скандалом, що ця велика демократія, якою вважається Америка, так довго не признавала робітникам виразно права організуватися в юні для колективних умов з підприємцями?

МОРЕ І ХАРАКТЕР.

На острові Бермуда заведено новий спосіб реформування хлопців-злочинців. Давніше, хлопців, що допустилися якогось злочину, замикало до звичайних тюрем. Тепер таких хлопців у віці від 9 до 16 літ, засуджених за злочин, висилають на острів Нонсак, де їм дають моряцькі уніформи й заставляють їх жити як моряків. Хлопці не лише сплять у гамаках, сторожать, встають як моряки, але й справді вчаться плавати невеликими кораблями, а крім цього управляти землею, варити страви та навчаються якогось ремесла.

Уряд острова Бермуда каже, що хлопці дуже задоволені своїми уніформами та медалі, які вони дістають за добре поведіння, а моряська дисципліна робить з них відповідальних громадян.

Моряська дисципліна — це зовсім інша дисципліна, ніж дисципліна селянська. Люди, що перейшли через неї, інакше люди, як ті, що перейшли через селянську дисципліну. Мо

ряки різняються радикально від селян: селянин індивідуаліст; він навіть у нещасті покладається на себе самого, а моряк відзначається солідарністю: він усе покликається на групу й самий готов за цілість життя віддати. Через те народи, в котрих є багато моряків, відмінні від народів, у котрих перевагу становлять селяни.

КОГО КЛИКАТИ.

Звідки походить це, що ми не можемо дати іншим людям ніякого признання, якщо ми в цьому ділі не брали самі участі?

В однім товаристві зприводу донесень про конвенцію пішли цікаві балачки. Деякі члени радувалися, що на бенкет, улаштований на конвенції, прийшло багато членів американського конгресу. Та знайшлися такі, що не могли бачити в цьому нічого замітного. "Ет, що то говорити?" — махнув рукою один рестораник; "Прийшли... бо їх кликали. Кликати конгресменів, бо конгресмени з того самого генгу, що ті урядники, що їх кликали".

"Справді", — сказав один член цього ресторанику, "урядники не повинні були кликати конгресменів; вони кличуть конгресменів" (помийників).

ДИВОГЛЯДНІ ДВОБОЇ.

Іноді говоримо в жартах про двобой на вогні ганчірки, не знаючи, що такий двобой не був би таким дивоглядом, зваживши, що в житті були справді дивоглядні двобої. Навіть дотеп одного з членів малярського парламенту, який сказав, що вибирає як зброю до двобою гармати, блідне перед дотепом славного німецького вченого Вірхова, який запропонував канцлеру Бісмарку двобой на... ковбаси. Ціла історія виглядала менше більше так:

Бісмарк обрався якимсь гострим словом Вірхова, який був його завзятим політичним противником, і вивіз Вірхова на двобій. Славний учений подав у своїй лабораторії якийсь клуночок і заявив:

— Як віваний маю право вибрати собі зброю. Прошу цей клуночок передати канцлерові. У ньому є дві ковбаси. В одній із них є трихіна. Хай його ексцеленція зїсть одну ковбасу, а я зїм другу. Двобій не відбувся, бо Бісмарк зрезигнував із такого оригінального способу сати-сфакції.

Не менше комічний був теж двобій між відомим французьким критиком Сен Бев і філософом Дібоа в Парижі. Коли оба противники стали на полі бою, пустився з неба сильний дощ. Тоді Сен Бев отворив зовсім спокійно парасолу і став з парасолою в одній руці, а з парасолою в другій.

Коли секунданти запротестували, Сен Бев відповів зовсім спокійно: — Пан Дібоа може мене застріляти, але не може приневолити мене набратися катару. Підчас цього двобою Сен Бев зранив у ногу філософа Дібоа і з триумфальною усмішкою відіхав під отвореною парасолою.

Неменше комічний та одночасно трагічний був двобій двох білярдистів, які билися білярдовими кулями. Двобій закінчився дуже трагічно, бо один із противників ударив кулею так сильно другого, що забив його на місці.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбулися в суботу, 22 травня, в годині 7-їй вечір, в галі парохіяльній, 1231 Вест Скотт ул. Кожний член має бути на цих зборах, бо є важкі справи до поладження. Члени, що платять до зборів, крім того, мають бути на цих зборах, бо інакше будуть карані згідно з ухвалою. — Михайло Адамчук, секретар.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

Свято Тараса Шевченка.

Як по інших місцевостях українці справляють річницю Тараса Шевченка, так і наші сентральські українці цього року гідно і достойно вшанували пам'ять Тараса Шевченка. Святочний концерт відбувся у неділю, 18 квітня ц. р., заходом українського співачого товариства "Боян" в селі місцевій української католицької церкви.

Свято розпочали шкільні діти місцевої рідної школи від співанням американського гімну "Майн Контрі" і "Тобі, земле моя". Далше шкільні діти продовжили свою програму під проводом учителя Н. Кісіля. Вони дуже гарно виконували різні пісні, як також різні деклямації, підібрані до святочної хвилі. Вступне слово виступив о. М. Джендзера, в якому подав коротко життєпис Т. Шевченка. Потім діти продовжили програму, співаючи "Україно моя рідна", "Ой чого ти почорніло, зеленее поле", "Ой видно село", "Там в горах Карпатах" і інші. Вірші виступили: Анна Бродич, Софія Бугай, Катерина Надич, Марта Федько, Олена Дудун, Настася Волчанська. Дитяча частина була дуже добре виконана, як співи так і деклямації.

Другу частину програми виконав мішаний хор "Боян" під управою Н. Кісіля. Хор співав дуже тяжкі композиції, а проте виконання було бездоганне. Видно було, що диригент вложив у підготовку багато праці. Відспівано "Заповіт" Т. Шевченка, композиції Людкевича, а далі "Учтитеся, брати мої", "Рече та стогне". Сольо "Ой Дніпре, мій Дніпре", відспівав Е. Лаврів. Дуєт "Не чужого ми бажаєм" відспівали Й. Сидор і Е. Лаврів. Цілу поему Т. Шевченка "Тополя" віддеклямувала дуже гарно панна Анна Дудун. Святочний реферат виступив п. Євген Ляхович з Нью Йорку. Бесідник переповнив життя Тараса Шевченка та представив, у чому саме заключалася велика заслуга нашого кобзаря супроти нашого народу. Приявні прийняли промову рясними оплесками.

Третю частину програми знову виконував хор "Боян". Співав "Думи мої", "Сміло, друзи, не терайте". На тему роковин уродин Тараса Шевченка деклямувала Анна Волчанська, а потім знову співав хор "Де Дніпро наш котить хвилі" і "Не пора". На кінець відспівано український національний гімн.

Концерт цей випав дуже гарно і скріпив морально нашу громаду. Галя була виповнена людьми. Шкода тільки, що не прибули на це свято гості з сусідніх громад, у яких подібні свята відбуваються дуже рідко.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

З приводу конвенції С. У. А. На зборх Т-ва У. А. Горожанок, від. 41 Союзу Українок Америки ухвалено такі проекти:

1) Збільшити річну вкладку до централі С. У. А. з \$5 на \$10, а це \$5 адміністраційний фонд, \$2 конвенційний фонд, \$2 пресовий фонд, \$1 народний фонд.

2) Вибірання одної організаторки С. У. А. зовсім непрактичне, бо кошти поїздки по відділах завеликі, й нема чим їх покривати, а за одну поїздку і так не багато можна зробити, тому назначити організаторок районних, і то в міру потреби, які буди між собою у звязку і у звязку з централею. Вони працювали над приєднанням відділів і вели враз пропаганду за жіночу пресу.

3) В цілі зменшення конвенційних видатків відбувати конвенції що 4 роки, замість що два роки.

4) Справа жіночої преси: Самостійно видавати газету під цю пору абсолютно неможливо, тому, що в касі нема фондів навіть на перше видання. А щоб навіть було чим покрити кошти, то хто заручити, що газета розійдеться в відповідній кількості? Чи не пам'ятаємо, як було з попереднім виданням? Тому, що ми вже раз попеклися, то повинні підходити до цієї справи з певнішими даними, як дотепер. Треба перше всього підготувати ґрунт під пресу, вести пропаганду в цім напрямі, переконати наше жіноцтво про потребу газети, зібрати передплатниць, зібрати трохи фондів (якщо переїде проект про збільшення вкладки, то буде початок), а тоді зачинає діло. Тов. Горожанок одноголосно підтримали пропозицію редакторів "Ukrainian Chronicle", яка виходить в Філадельфії, щоб видавати жіночу газету з цєю газетою, себто, щоб мати свою редактуру, яка редагувала кілька сторінок, а видавати разом з "U. Ch.". У цей спосіб ми мали менше видатків і підпомагли б "U. Ch.", яка є дуже пожадана для нашої молоді.

За уряд: М. Головата, предс.; О. Штогрин, секр.; Р. Кісь, секрб.

ДУБ І ЛОЗА.

Стоїть могутній дуб і не боїться ні вихру ні бурі. Стоїть гордий, невгнутий. Хто йому що зробить? Гілля розпостер широко, верхами корони сягає понад усі дерева довкруги нього, а коріння запустив глибоко та широко в землю й стоїть непохитний.

А там у лузі над річкою стелиться гнучка лоза. Скільки разів дмуться вітер, вона клониться і хилиться до землі. Звідки він не віє, зі сходу, чи з заходу, з півночі, чи з полудня, теплий чи холодний, вона завжди гнеться й хилиться раз туди, другий раз в протилежну сторону, та дроздич припадає своїм струнким станом до землі.

Твердий, непохитний дуб і гнучка лоза...

Скільки то вчили нас колись у школі на тім прикладі, що краще бути в житті лозою, а не дубом! Бо лоза, гнучка небаго, похилилась перед кожним грізним буревієм, припадає, ниць до землі, навіть у болото, — а мине лихо, вона встає знову. А треба... то знову похилилась, і знову піднесеться. Отак оминє всяке лихо, оминє боротьбу і грізну силу...

А дуб — стоїть гордий, непохитний, шумить століттями понад лісами та змагається зі всіма вітрами. Але буває, що приїде черга і на нього. Надтягне буря велика, зареве й ударить з усією скаженою силою. І буває, що повалять гордого короля лісів. Вирваний з корінням, впаде великан з тріскотом на землю. А лоза... тільки притулилася до землі й нішком перечекала лиху годину.

Таке саме буває і в житті. Одні хиляться, а другі боряться. Одні гнучкіші від лози... куди вітер віє... їм аби тільки пережити десь у затишному куточку, у якійсь шпарі годину тяжкої боротьби. Їм аби тільки свою шкіру урятувати. Вони похилились, зігнулись навіть у болото. А інші, немов кремезний дуб, гордий король лісів, стоять непохитно й змагаються зі всіма вихрами й буревіями. Вони радше впадуть поборені, але не зігнуться покорені!

Всяка буває деревина у більшому лісі... І гордий дуб, жилавий граб, крихкий бук і гнучка лоза.

Усякі бувають також люди в житті. І тверді, і м'які, відважні й боягузи, непохитні, невгнуті й покірні, герої і раби. Кожний може вибрати, кожний сам може рішати, чим хоче бути. Чи хоче гнутися лозою й повзати по землі, чи хоче високо понад землею взноситися духом там, де звичайно віють грізні буревії, де треба змагатися з хуртовинами, де нема місця для гнучких і покірних.

Колись може й покірно лозою можна було жити. Сьогодні інші часи. Сьогодні в житті нема місця для покірних, гнучких. Їх міцніші при першій зустрічі затопчуть у своїм переможнім поході. Сьогодні в світі є місце лише для міцних — для міцних тілом і духом. Тому ми забудьмо старі казочки про гнучку лозу й покірне теля, котре дві корови ссе... Хай віють вихри, хай

лютують грізні буревії, ми станемо непохитно проти них, мов кремезний дуб підчас бурі.

Станемо міцні духом та загартовані тілом, немов молодий могутній ліс, на захист рідної землі. — („Молоде Село").

ТРАВЕНЬ І ЗДОРОВ'Я ВАШОЇ ДИТИНИ.

(Подає д-р Джан Л. Райс, комісар здоров'я міста Нью Йорку).

Відозви про опіку та здоров'я дітей розіслано майже по всіх закутинах краю від початку травня, котрий призначено місяцем здоров'я дитини, а саме, щоб пригадати родичам про вагу здорового стану малолітків. Хто тільки повинувється цим добрим порадам, той може надіятися, що після того наступить значна поправа здоров'я його дітей. Цей факт кожнорічно виявляється тим, як виказують записки, що смертність серед дітей зменшується.

Кожна дитина повинна знаходитися під лікарським доглядом, а особливо немовлята і діти передшкільного віку. Як тільки цей звичай увійде до практичного щоденного життя, тоді велике число дитячих недуг буде поборене. Підстава того догляду це періодичні тілесні оглядини родинним лікарем. Є це розумне практикування, котре дасть можливість матері повести дитину по шляху до доброго здоров'я. Наступний крок це повинуватись поданим вказівкам лікаря.

Нижче подані десять добрих правил, котрі безперечно одобрить ваш лікар. Ось вони:

1. Повне нічне спання кожної ночі.
2. Відпочинок одну годину денно.
3. Кварта молока денно для кожної дитини.
4. Свіжі ярини й овочі кожного дня.
5. Забава на сонці.

Lehigh Valley Railroad

ЦЕНТА за МІЛЮ
В ПАСАЖИРСЬКІЙ ПРОГУЛЬЦІ ДО
\$270 WEATHERLY
\$290 HAZLETON
Audenried, McAdoe
\$315 MAHANAY CITY
\$325 SHEANANDOA
\$345 CENTRALIA
\$355 MT. CARMEL
В НЕДІЛЮ, 23-ГО ТРАВНЯ

Звичайні потяги відїжджають з Pennsylvania Station, 33rd St. and Seventh Ave., New York, 4:45 P. M. і 6:45 P. M. Поворот в неділю вночі.
Тікети до набути в Railroad Ticket Offices або в Hudson Terminal. По дальшій інформації телефонуйте: Longacre 5-4021 або Cortlandt 7-2328.

Lehigh Valley Railroad

The Route of the Black Diamond
6. Правильне видалювання калу.
7. Медична охорона перед дифтерією.
8. Часте змивання рук, правильний купіль.
9. Постійне збільшування ваги та росту.
10. Правильні догляди лікаря й дентиста.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє всіх місцевих і позаміських членів, що місячні збори відбулися в п'ятницю, 21-го травня, точно в годині 7-їй вечір, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори. Делегатка здасть звіт з конвенції. Довгуючі члени мають вирівняти свій довг, бо в протинний раз будуть сусуповані. — А. Пограниця, предс.; А. Огар, кас.; Е. Карданш, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра й Павла, від. 338, повідомляє місцевих і позаміських членів, що збори відбулися в неділю, 23 травня, в годині 2-їй пополудні, в звичайній місці. Делегат о. Гр. Пинюк повинув з конвенції і хоче обяснити членам, які ухвали запали на конвенції. Просимо тих родичів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союзу, вписати їх на цих зборах. — М. Коваль, предс.; Лью Фаль, кас.; ван Адамів, секр.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

ПЕРШІЙ МАЙОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1937 РОКУ

ПРИ 831 JOSEPH AVE. — ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-МІЙ ВВЕЧІР.

Вступ 25 центів. — Музика добірна.

Просимо всіх українців міста Рочестер і околиці прийти та забавитися на наших бали і тим самим дасьте заохоту до дальшої праці. А обов'язком кожного члена того дому бути на тім балі. За добру забаву ручить — Уряд Дому.

THIRD ANNUAL DANCE

sponsored by

Y. U. N. and O. D. W. U.

at UKRAINIAN HALL,

217-219 East 6th Street, New York N. Y.

ON SATURDAY, MAY 22ND, 1937

Music by MYRON BARON and his ROYAL ARCADIAN.

Dancing from 8:30 p. m. to 2 a. m. Subscription 40 c.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ СОЮЗУ УКРАЇНОК

КАРД ПАРТІ

В СУБОТУ, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1937 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ.

Початок в годині 7-їй вечір. — Вступ 20 центів.

Дохід призначений на народні цілі.

Союз Українок запрошує Братства, Товариства, Сестрицтва і ввесь український загаль до численної участі.

Заряд Союзу Українок.

УВАГА! БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СЕСТРИЦТВО ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОГО БОГОРОДИЦІ

ПЕРШІЙ ВЕЛИЧАВИЙ ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1937 РОКУ

В NEW OAKLAND HALL, 670 CUMMINS HIGHWAY, MATTAPAN, MASS.

Початок в годині 7-їй вечір.

Сестрицтво, котре влаштує цей бал, є патріотичне і українське. Як бенефіцне Сестрицтво несе поміч своїм членам в часі нещастя. Помагає кожній українській установі в краю, як: Рідній Школі, Інвалідам та політичним в'язням. Тому наше Сестрицтво має честь запросити всіх широкій українській і українці і їхні родини з Бостону, Лоренс, Сейлс, Тоніон, Масс.; Манчестер, Н. Г.; Провіденс, Бунсакет, Мендів, Р. А., та всіх поодиноких громадян численно на цей величавий бал. Першорядна музика буде пригравати до танців. За добру забаву та смачні перекуски ручить — Комітет.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТСЬКА ГРОМАДА І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 234 У. Н. СОЮЗУ

Маєвий Великий Бал

В СУБОТУ, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

ПОЧАТОК в годині 7-їй вечір.

Запрошуємо всі Братства, Сестрицтва, Товариства та всіх чесних старших і молодших Громадян до численної участі. На бали буде грати першорядна музика так, що задовольнить всіх гостей. За добру і веселу забаву ручить — Комітет.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТСЬКА ГРОМАДА І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 234 У. Н. СОЮЗУ

Маєвий Великий Бал

В СУБОТУ, ДНЯ 22-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

ПОЧАТОК в годині 7-їй вечір.

Запрошуємо всі Братства, Сестрицтва, Товариства та всіх чесних старших і молодших Громадян до численної участі. На бали буде грати першорядна музика так, що задовольнить всіх гостей. За добру і веселу забаву ручить — Комітет.

ВІДОЗВІ

ДО ОДНОСЕЛЬЦІВ ГЛУБІЧКА-ВЕЛИКОГО, ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ПОВІТУ.

Тридцять п'ять літ минуло від часу, коли наше село посвятою та працею здвинуло читальню „Прогресу“. І між вами, дорогі земляки, не бракує такої тих, що, будучи тоді ще між нами, своїми руками помагали нам копати фундаменти; не бракує тих, які разом з нами носили камінь і сирірку під будову власної святини освіти.

Світова заверука, що немилосердною рукою знищила культурні надбання нашого краю, не минула й Глубічка Великого та не пощадила нашої читальні. І хоч зруйнований будинок після війни, також при вашій видатній допомозі, відновлено та покрито бляхою, то одначе час і війна зробили своє: наша читальня грохотить заваленням та не надається до вжитку.

Як знаєте, дорогі браття, культурно-освітнє життя в нашому селі росте і розвивається, а проявом того є повстання Кооперативів, Кружка Рідної Школи, Сільського Господаря, Каменярів і жіночих товариств, та дальшого існування найстаршого нашого освітнього товариства „Прогресу“.

Праця в згаданих товариствах, а тимсамим наша культурно-освітня праця може розвиватися далі лише тоді, коли матимемо власний Український Народний Дім, у якому наші інституції знайшлиб приміщення.

Всі громадяни нашого села та представники наших товариств створили 17. січня 1937 р. Комітет Будови Українського Народного Дому в Глубічці Великій, до якого ввійшли: Андрій Копач, голова; Іван Гришай, заст. голови; Пилип Мазепа, секретар; Микола Сіменач, касир, і як члени: Іван Романишин син Федька, Давид Кривий, Василь Пачій, Петро Вовк, Роман Зварич, Іван Копач і Лука Якимчук.

Комітет почав енергійну збіркову акцію, яка завдяки свідомості громадян нашого села увінчалася гарним успіхом, бо люди здекларували коло 10,000 зл., з чого частину грошей уже зібрано. За ці гроші закуплено в громадським уряді площу під будову, простору 930 метрів квадратних, виготовлено план Українського Народного Дому, який має коштувати 25,000 зл. Крім цього закуплено 2 вагони валяна та розпочато працю біля випалювання цегли.

Почате нами діло переходить нашу матеріальну спроможність, тимбільше, що наше село після війни зuboжило і не може зложити більше грошей.

Тому звертаємося до вас, дорогі земляки, з гарячою прохотою допомогти нам здвинути наш Український Храм Культури в Старому Краї.

Віriamo, що вам не байдуже добро і змагання вашого рідного села. Віriamo, що вас журить майбутність нашого молодого покоління, для якого нововибудований дім буде огнищем свідомості й національного виховання. Віriamo, що не пожалієте своєї лепти на таку благородну ціль.

Знайте, що від вашої помочі залежить успіх наших змагань, наших прямовань.

За Комітет Будови Українського Народного Дому в Глубічці Великій: Андрій Копач, голова; Микола Сіменач, касир; Пилип Мазепа, секретар.

Як бачимо, брати наші на рідній землі, хоч переживають тяжкі часи, проте не опускають рук і стараються заробити лиху. Нашим святим обов'язком є відізнатися з вільної землі Вашингтона та подати їм помічну руку. Ми, односельчани Глубічки Великого, повинні подбати, щоб у часі Великодних Свят придбати трохи грошей на ту ціль. Також ми повинні заложити для тої цілі комітет і організовано працювати в тому напрямі. Зацікавлених прошу звернутися на мою адресу.

Василь Голда,
220 9th Ave., New York City.

ОЛИФАНТ, ПА.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР

при У. Г. К. Церкві св. Кирила й Методія під диригентурою Л. Сорочинського

КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, 23 ТРАВНЯ
В ШКІЛЬНИЙ АВДИТОРІЙ
River Ave., Olyphant, Pa.
Вступ. 75, 50 і 35 центів.

Малий Івась не любить рахунків. Все дістає лиху ноту. Раз пішов він із батьком до цирку, де між іншим писувалися тресовані пси рахунками.

— Бачиш, як цей пудель гарно рахує! — каже батько. — А тобі не соромно?

— Так, тату, а прошу того пудля спитати щось із географії!

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ.

Питання: Імігрант, що прибув сюди в візиту, одружився з американською цитизенкою і тепер думає виїхати за границю для одержання звичайної квотної візи для правного повороту на сталий побут. Він має тут сталу працю. Чи може він про цей факт згадувати американському консулеві, чи може це шкодити йому як „законотрактованому робітнику“?

Відповідь: Він може цілком сміло згадати про той факт, а саме, що має заплановану працю у Злучених Державах та предло-

жити свій контракт праці або затвердження чи посвідку від свого працевластувача на доказ, що він не стане татарином суспільства. Департамент Праці видає розпорядок такого змісту, що коли чужинець бажає залучитися з подругою чи дитиною, які правно перебувають у Злучених Державах, може предложити письмевну угоду, що запевняє йому працю після його приїзду до Америки. Тому, що головна ціль приїзду це злука з ріднею, такий контракт не входить у розріз з приписами доктинних законів про контрактних робітників.

Питання: Я дрихала ле-

гально до Злучених Держав 1913 року, але у 1930 році не могла дістати посвідки мого приїзду. В 1936 році я одружилася з мужчиною, котрий тут родився. Чи можу набути американське громадянство без посвідки приїзду?

Відповідь: Як дружині американського громадянина вам не потрібно бігати перші папери. Ваші свідки можуть свідчити, що знають вас усього три роки в Америці. Якби ви були одружилися перед 24 травня 1934 року, вистарчало б таких свідків, котрі вас знають усього один рік. Але тому, що ви прибули після 29 червня 1906 року, можете виказатися посвідкою приїзду. Пишіть до Чужомовного Інформаційного Бюро, подаючи подробиці про свій приїзд до Америки. Ця інституція має бути зможете допомогти вам вишукати дату приїзду, або вкаже, як поступати при легалізації тутешнього побуту в цілі одержання американського громадянства.

Питання: Я надіслав оголошення про заочний курс приготування мужчин до праці у Заряді Соціального Забезпечення. Ціла справа виглядає мені підозрілою. Чи справді буде потрібно тисяч таких робітників?

Відповідь: Ваш сумнів має за собою певне опрацювання. Заряд Соціального Забезпечення і Комісія Громадянської Служби Злучених Держав уже видали пересторогу перед фальшивими обіцянками, зробленими самозванцями „Заочними Школами Суспільного Забезпечення“ та „Вправними Заочними Курсами“ подібного типу. Ці школи і курси не мають нічого спільного з Зарядом Суспільного Забезпечення. Місця у бюрох суспільного забезпечення обсягають тільки людьми, котрі відповідають вимогам про громадянську службу. Під пору є поданих звиш 35,000 аплікацій на такі посади. Заяви чи обіцянки, що учасники „курсів суспільного забезпечення“ автоматично дістануть працю, це звичайний обман.

Питання: Які є основні приписи законів про аскурацію безробіття у стейті Пенсильвенія?

Відповідь: Закон про відшкодування безробітних у Пенсильвенії обов'язує працевластувачів одного або більше промислових або торговельних робітників. Тільки самі підприємці платять на той фонд, а саме: 0.9 відсотка з заробітної плати 1936 року, 1.8 відсотка у 1937 році і 2.7 відсотка у 1938 році і пізніше. Найбільший тиждневий беніфіт буде виносити 15 доларів, а найменший 7 доларів і 50 центів. Найдовший час плати сягає до 13 тижнів у році. Стейтвий Департамент Праці та Індустрії з'являє тою справою.

Питання: Живу у Злучених Державах від дитинства, а у стейті Мінесота звиш останніх сорок років, однак я ніколи не стався про американське громадянство. Мені тепер 62 роки життя. Не маю праці, ні грошових ошадностей, ні кривних. Думаю, як би я міг дістатися на Аласку, там знайшов би працю. Як можна роздобути грошей на подорож?

Відповідь: Здається, що для вас неможливо дістати гроші на таку подорож. Якби ви мали близьких кривних на Аласці, котрі загарантувалиб вам удержання, то Бюро Публічного Добра вашого повіту мабуть згодилось заплатити вашу подорож, тому не зашкодило б запитати. Але, наскільки нам відомо, нема нішого бюро, котре такими справами займається.

Коли вам буде 65 років життя, хоч ви не громадянин, уряд стейту Мінесота буде платити вам пенсію старих літ, тому, що ви жили там понад 25 років. Деякі стейтви мають подібні приписи законів про пенсії старих літ, за котрими чужинці не виключаються від пенсії, якщо мешкали приписаний час. Число таких стейтів постійно росте.

НА ПРОДАЖ
Дім, сім кімнат, купальня, опікання. Відповідний для двох родин. Ціна \$3,800. 116-18
633 — 36th STREET, UNION CITY, N. J.

Д-Р ЧОРИ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 8-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

QUALITY WHISKEY SINCE 1823

QUALITY WHISKEY SINCE 1823

Wilson's Distilling Co., N. Y. Blended Whiskey, 90 proof. The straight whiskeys in this product are 2 yrs. or more old, 25% straight whiskey, 75% grain neutral spirits, 10% straight whiskey 2 yrs. old, 15% straight whiskey 7 yrs. old.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРОСБЕРНІ ДЕЛІКАТЕСЕН
періодичне улаження, пролам по артистичній ціні. Добра нагода для доброго купця. Голоситесь: 114-16
КЕНДІ СТОР,
609 E. 11th St., New York City

ПРОСБЕРНІ ДЕЛІКАТЕСЕН НА ПРОДАЖ.
Способність до прилучення бучерні. 112-17
Голоситесь до:
729 ROSELLE ST., LINDEN, N. J.

НА ПРОДАЖ
8 АКРИ КУРЯЧОЇ ФАРМИ. 1,400 живих штук. Бел вигоди. По інформації удаватися до:
M. ANTONUK,
449 Wheat Road, Vineland, N. J.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Нью-Йорком. Бразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Упекрепкер зразку потрібний по ціні та якості, як \$150.00. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET,
NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as \$150.00
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2565
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2565

МОЛИТОВНИКИ
які
можна набути
в книгарні
„СВОБОДИ“

ВІНОЧОК в гарній чорній оправі (Цей молитовник є малого формату для дітей) \$.80
ВІНОЧОК в чорній шкільній оправі 80
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній чорній полотноній оправі 1.25
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій шкільній оправі з образцем по середині 1.60
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в білій шкільній оправі з образцем по середині 1.60
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ в чорній шкільній оправі 1.35
БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в гарній малій чорній оправі 2.00
БОГ РАДОСТЬ МОЯ, сторін 606, в білій шкільній оправі з образцем по середині 2.50
Замовлення разом з належністю слати на адресу:
"СВОБОДА"
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ТОВАРИСТВ, СЕСТРИЦТВ ТА КЛУБІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.
Отсим повідомляємо, що ПЕРШІ НАРАДИ в справі відсвяткування
ДНЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ В АМЕРИЦІ
відбудуться:
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 23-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1937 РОКУ
в годині 3-тій пополудні
В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ,
217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY
ЗА ТИМЧАСОВИЙ КОМІТЕТ:
Анна Серета 96,16 Марія Демидчук

ТАРЗАН І БОГІНЯ МАТІ.

Раз автом, інший раз мулами, або воловими возами Раглян остаточно добився до міста Чіккастенано. Там першим його маневром було знайти собі помічників, на яких він міг би в цілості поклатися. Будучи сам чорним характером, йому не важко було підняти собі двох слуг свого покорою. Це були два мулати. Вони вказали Раглян нові, де мешкає священик Дормунд.

О. Дормунда не було вдома. Раглян рішився не тратити багато часу і забиратися до роботи. Та хоч як справно він укладав пляни, то проте деколи йому не щастило. Якраз у моменті, коли він підходив до дому священика, той чомусь вертався до свого помешкання. В одній секунд Раглян зорієнтувався, що робити. Він дав якомусь хлопчаків монету, щоб він попровів священика в інше місце, немов би до хорого чоловіка.

Хлопчак радів, що схопив монету і побіг до священика. Не передбачаючи підступу, священик Дормунд поспішив туди, куди його спровадив хлопчак. Тепер Раглян почав скоро ділати. Він почав підкрадатися до дверей помешкання. Та в тому моменті сплячий слуга священика отворив двері і побачив Рагляна. В однім моменті Раглян розмахнувся і тяжким кулаком повалив його на землю.

Далі він дістався до середини і жадібними очима почав розглядатися за документами про зелену богиню. Його погляд упав на скриньку, що стояла на столі. Миттю він відчинив її і внутрі справді знайшов документи, що розкривали тайну зеленої богині. Його очі заблесли радістю і на хвилину він забув про все, що діялось довкруги нього.